

<http://www.aish.co.il/h/pes/p/48863637.html>

מכת ברד – ע"פ מדרשי חז"ל

מאת רנית אברמוביץ

המכה השביעית, ברד – אבני קרח ואש.

המאמר הקודם: מכת שחין.

שמות ט', י"ג – ל"ה

ויאמר ה' אל משה: השכם בבוקר והתייצב לפני פרעה ואמרת אליו שלח את עמי ויעבדוני ... אני שולח את כל מגפותי אל לבך ובעבדיך ובעמך בעבור תדע כי אין כמוני בכל הארץ. שלחתי את ידי ואך [והכיתי] אותך ואת עמך ותיכחד מן הארץ. אולם בעבור זאת העמדתך ... למען ספר שמי בכל הארץ.

הנני ממטיר מחר ברד כבד מאוד אשר לא היה כמוהו במצרים למן יום היווסדה ועד עתה. ועתה, שלח העז [כנוס] ואת כל אשר לך בשדה, כל האדם והבהמה אשר ימצא בשדה ולא ייחסף הביתה וירד עליהם הברד ומתו. הירא את דבר ה' מעבדי פרעה, הניס את עבדיו ואת מקנהו אל הבתים. ואשר לא שם ליבו אל דבר ה', ויעזוב את עבדיו ואת מקנהו בשדה.

ויאמר ה' אל משה: נטה ירך על השמים ויהי ברד בכל ארץ מצרים, על האדם ועל הבהמה ועל כל עשב השדה.

ויט משה את ידו... וה' נתן קולות וברד ותהלך אש ארצה וימטר ה' ברד... ויהי ברד ואש מתלקחת בתוך הברד... ויך הברד ... את כל אשר בשדה מאדם ועד בהמה ואת כל עשב השדה ... ואת כל עץ השדה שיבר. רק בארץ גושן, אשר שם בני ישראל, לא היה ברד.

וישלח פרעה ויקרא למשה ואהרן ויאמר אליהם: חטאתי הפעם, ה' הצדיק ואני ועמי הרשעים.

... והפשתה והשעורה נוכתה [נפגעה], כי השעורה אביב והפשתה גבעול. והחיטה והכוסמת לא נוכו כי אפילות הנה.

ויצא משה ... את העיר, ויפרוש כפיו אל ה', ויחדלו הקולות והברד, ומטר לא ניתך ארצה. ... ויחזק לב פרעה, ולא שילח את בני ישראל....

פרעה מרגיש טוב עם עצמו. הקב"ה נלחם בו "בכל כוחו", הוא שולח מכה אחר מכה – שש מכות קשות, ובכל זאת "לא מצליח" לחסל אותו. והנה, למרות המכות, העם המצרי שורד. העבדים יוצאים לעבודתם בשדות, עדרים יוצאים לרעות, הנילוס ממשיך לזרום – מה רע?

שוב שולח הקב"ה את משה להתרות בפרעה, מוקדם בבוקר, לפני שיצא להסתתר במקום אחר. והפעם הוא מצרף מסר נוסף לפרעה: אל תטעה. מי שהפך את היאור לדם ולצפרדעים, מי ששלח כינים בעפר וערוב בתינוקות, מי שהכה את הבהמות הרועות בדבר ואת בני האדם בשחין, יכול בקלות להיפטר ממך ומכל עמך, אחת ולתמיד. אבל, למרות זאת, הוא מעדיף להשאיר אתכם – ובעיקר אותך – בחיים, כדי להמשיך ולהראות את כוחו וגבורתו.

אילו הייתם מתים מצמא במכת הדם – מי היה נשאר לסבול מן הצפרדע? מי היה מתגרד במכות כינים ושחין? ואילו היה כל הצאן מת בדבר – מי ימות בברד שעומד להגיע?

ובנוסף, הקב"ה שולח עוד מסר אל פרעה ואל עמו – שימו לב, מכת ברד אמורה לפגוע בשדות שלכם בלבד, לא בכם, בעבדיכם או בבהמותיכם, אז בבקשה, מי שמאמין שה' יקיים את דבריו וישלח ברד – שיסתר את רכושו, ויסתתר בעצמו. ומי שלא – ברוך דיין האמת...

"ברד במצרים?!" מתפלא פרעה, "משה, שכחת שחם ויבש במצרים. למה שילמתי כל כך הרבה למורים שלך? אתה לא יודע שאצלנו, במקומות הכי רטובים, לא יורדים יותר ממאתיים מ"מ גשם בשנה?!" על מה חלמת כשהמורה הסביר שאפילו בשיא החורף, במקומות הכי קרים, הטמפרטורה הממוצעת נעה כאן בסביבות החמש עשרה-עשרים מעלות?!" – מה פתאום ברד?!"

משה משרטט סימן על הקיר ואומר לפרעה – מחר, כשהשמש תאיר את השריטה הזאת, יתחיל לרדת הברד.

שוב מעדיף פרעה להתעלם מן האזהרות, וכמוהו גם רוב עמו. רק היראים הסתירו את כל רכושם בבתייהם.

ולמחרת, משה מטה את ידו לעבר השמים, ומייד ברקים מבריקים, רעמים עזים מתגלגלים ומרעידים את האדמה, ובמקום גשם, מגיע ברד.

ולא סתם ברד – אם יש לכם כוח דמיון, נסו לתאר גושי קרח בגודל של אבנים גדולות. כל גוש כזה שקוף כמו זכוכית, ובתוכו צפה ומאירה להבת אש. אבני הברד יורדות בצפיפות כזו שהן חוסמות את הדרך כקירות אבנים בפני מי שמנסה לברוח. בני האדם מנסים להריץ את העדרים למחסה, אך אלה נתקלים ב"חומת האבן". המצרים הזריזים מנסים להציל משהו מרכושם, ושוחטים חלק מהבהמות, כדי להשתמש לכל הפחות בבשרן, אך מייד מגיעים עופות וחוטפים את הבשר מכתפיהם.

הברד המדהים מכה בעוז, על הקרקע מצטברת שכבה גבוהה של קרח, ומעליה מלהטת אש. המצרים מתרוצצים ומנסים להימלט, אך לשווא. כמו הרשעים שנידונים בגיהנום בקרח ובאש – כך קופא חצי גופם בקרח, וחציו השני בוער באש. חלקם מתיישבים כדי לכבות את הבעירה וקופאים למוות בישיבה. אחרים נסקלים באבני הברד, וגופם נשרף באש.

בינתיים, בשדות, הברד זורע הרס וחורבן – עצים נשברים ונשרפים, גבעולי השעורה שהחלה להבשיל נשברים ונכתשים, גם הפשתן נעקר ומתרסק. כל עשב השדה נתלש, נשבר ונשרף – רק החיטה והכוסמת שורדות באופן פלא. אמנם הן היו עדיין רכות, וקטנות, ויש להן סיכוי רב יותר להינצל מן המכה – אבל גם העשב רך ועדין ובכל זאת הוא נשחת. אלא, הקב"ה רצה להשאיר משהו למצרים במידה ויחזרו בתשובה על מעשיהם, ואם לא – אז שיהיה לארבה מה לאכול...

רק בארץ גושן, במקום שבו נמצאים בני ישראל, אין ברד. ומה קורה למצרים שיוצא להם להיות בגושן דווקא עכשיו? מארץ אישי של ברד נשלח במיוחד אל כל אחד מהם. ומה אם עברי נמצא בחוץ במקום אחר במצרים? שדה אנטי-ארטילרי בלתי נראה מקיף את גופו, ושומר עליו מהברד, מהקור ומהחום.

שוב קורא פרעה למשה, והפעם יש לו מה להגיד:

שמע משה, האלוקים שלך באמת צדיק. הוא היה יכול לחסל אותנו בלי התראה, אבל במקום זה הוא מודיע מראש על הברד, נותן לנו זמן להתארגן כדי להציל את עצמנו, וגם חלק מרכושנו; ואנחנו רשעים – במקום לשמוע בקולו, זלזלנו באזהרה, והפסדנו, בגדול!

שוב מבקש פרעה ממשה שיתפלל עליו, ומבטיח לשלוח את עם ישראל למדבר. משה לא מתלהב, ומבהיר לפרעה שהוא יודע שלאחר שתחלוף המכה הוא יתחרט, ולמרות זאת, רק כדי להראות את גדולת ה', הוא יבקש שהמכה תסור. אך הפעם, הוא צריך לשם כך לצאת קודם מן העיר. המצרים שחששו ממכת הברד מיהרו להציל את האלוהים שלהם – הם יצאו לשדות ולסביבות מצרים, ואספו הביתה את כל האיליים. משה לא יכול היה להתפלל אל ה' בתוך עיר המלמה בעבודה זרה, ואפילו רק לשאת את ידיו בתפילה ליד כל אותם פסלים, לכן הוא יוצא מן העיר ושם נושא את ידיו אל ה'.

בני אדם נורמאליים היו עושים הכול כדי להיפטר כבר מבני ישראל, ממילא לא מצליחים למצוא להם תעסוקה מאז שהחלו המכות, ורק צרות מגיעות בגללם – אבל פרעה עשוי כנראה מחומר אחר, וכצפוי, גם הפעם הוא לא מקיים את הבטחותיו.

למה הגיע למצרים ברד?

1. המצרים היו מכים את בני ישראל וצועקים באוזניהם, כדי לזרז אותם בעבודתם – לכן נסקלו והוכו על ידי הברד, והרעש הרב בא כנגד הצעקות.
2. המצרים שיעבדו את בני ישראל בנטיעת עצים ובעיבוד שדות – לכן הוכו שדותיהם ומטעיהם.
3. המצרים לא מצאו כבר מה לעשות עם העבדים העבריים המובטלים שלהם, וחשבו להיפטר מהם בצורה מקורית, לסקול אותם באבנים – אך הקב"ה ידע את מחשבותיהם והקדים לסקול אותם עצמם.

המאמר הבא: מכת ארבה.

***לכל השואלים, כל המאמרים מבוססים על מדרשי חז"ל (לפרטים נוספים קראו את מאמר ההקדמה).**

ניתן לקרוא מאמר זה גם בקישור הבא: <http://www.aish.co.il/h/pes/p/48863637.html>

אהבתם את המאמר? בתור ארגון ללא מטרת רווח, aish.co.il נתמך על ידי קוראים כמוכם שמאפשרים לנו להמשיך לפעול ולספק מאמרים בעלי רלוונטיות ותוכן משמעותי לחיים לעשרות אלפי קוראים ברחבי העולם.

הקליקו כאן כדי לתרום: <https://secure.aish.com/secure/pledge-he.php>

כל הזכויות שמורות © 1995 - 2016 אש התורה - <http://www.aish.co.il>